

סיפורי צדיקים

גליון 479
שנה י' תשפ"א

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

דוד לייבושניץ על האישור לפרוייקט בבל

סיפורי חז"ל

מפני היראה אימנע מלהורות תורת ה'?
פעם אחת הורה ריש לקיש, נשיא שחטא מלקין אותו. כאשר יצאו עבדי הנשיא לאסור את ריש לקיש על פגיעתו בכבוד הנשיאות, ברח ריש לקיש לעיר מגדל, למחר כשנתוועד ר' יהודה נשיאה עם רבי יוחנן בבית המדרש, ביקש הנשיא מרבי יוחנן לומר דברי תורה, התחיל רבי יוחנן מטפח ביד אחת אמר לו הנשיא וכי ביד אחת מטפחין? אמר לו רבי יוחנן וכי אני לבדי בלי ריש לקיש אוכל לדרוש? באותה שעה הבטיחו הנשיא לצאת בכבודו ובעצמו לקראת ריש לקיש, כשבא אליו הנשיא קיבל ריש לקיש את פניו ברוב כבוד ואמר לו: דומה אתה לבוראך, שכאשר בא הקדוש ברוך הוא להוציא את ישראל ממצרים לא שלח לא שליח ולא מלאך אלא בא בכבודו ובעצמו. לשאלת הנשיא מה ראה על ככה להורות את ההוראה המשפילה כל כך את כבוד הנשיאות. השיב מה אתם סבורים שמפני היראה אימנע מלהורות תורת ה'?

(ירושלמי סנהדרין פ"ב ה"א)

פרשת השבוע

השמש, וידעו כולם כי יש ה' שופט צדק ואמת. והנה ברגע בו סיים הצדיק את דבריו, נפקחו עיניו ומאור עיניו חזר. הביט הרב על סביבותיו, וקרא לכל אחד מהנוכחים בשמו ובתארו, ראה הקהל את הנס שהתרחש, והבין עד היכן מגעת קדושתו וצדקתו של רבי חיים, ומאו נקרא רבי חיים בשם בעל הנס, ובחתימות ידו היה כותב ה' נסי חיים כפוסי.

ושמרת לעשות כפל אשר יורוך
(י"ז - י')

מסופר על הגה"ק רבי ישראל מסלנט זיע"א, שפעם בא לפניו אחד המשכילים ואמר לו, הייתי במקומות רבים, והייתי מצוי אצל הרבה רבנים, וראיתי שהם גדולים בתורה וחשובים, אבל חסרה להם פקחות בעיני העולם, שמא יטרח מר לתקן הדבר, ללמד את הרבנים גם חכמה בעיני העולם. אמר לו רבי ישראל, עכשיו הגעתי לימי הזקנה, וטורח גדול לי לחזר על כל המדינות וללמד לרבנים פקחות, אבל יש לי עצה, בעודך יושב כאן אתה יכול לתקן את כולם. תמה המשכיל ואמר, הכיצד? פשוט מאד, השיב הרב, אם תשב רגע קטן ותהרהר בתשובה, תמצא שכל הרבנים פקחים הם.

כי השוחד יעוור עיני חכמים ויסלף דברי צדיקים (ט"ז י"ט)
מסופר על הגה"ק רבי חיים כפוסי זיע"א (היה רבם של יהודי מצרים לפני כארבע מאות שנה), שראייתו הלכה ונחלשה עד אשר כבה מאור עיניו והוא התעוור ל"ע. כשנודע הדבר החלו הבריות לרנן אחריו כי נטל חלילה שוחד המעוור עיני חכמים. בלי להסס, כתבו עליו כי זה החכם היה מורה דין במסתרים ובמחשכים לכל הפקידים והמוכסים, ולכן הוא הלך חשכים, במילים אלו חפצו לרמוז על העוורון שלקה בו. והרב השיב על טענותיהם "גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע", ועל המילים "הלך חשכים" השיב במילים "כי אשב בחושך ה' אור לי". אך תשובתו של הרב לא הניחה את דעתם, ולא חדלו מלטעון שהרב נטל שוחד.

כשנוכח הרב כי המצב הולך ורע וזה גובל בחילול השם, כינס באחת השבתות את בני הקהל אל בית הכנסת, ונשא לפנייהם דרשה, ובסוף דרשתו אמר, רבותי, ידעתי שיש מרננים אחרי, וה' יודע כי נקי אנכי מעוון זה, ועתה אני מחלה את פני ה' אלקי המשפט, שאם אמת הדבר ובי העוון יקומטו עצמותי בזה, ולא אוכל לרדת מהבמה, ואם חף אנכי מפשע, יהי רצון שיפקח עיני ויחזיר לי מאורי לעיני

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 8:03 ת"א: 8:05 ר"ת: 8:38

זמני כניסת השבת
ירושלים: 6:49 ת"א: 7:05

זמני כניסת השבת
ירושלים: 6:49 ת"א: 7:05

יהודי בשכונה כיוון שרחשו לו חוסר אהדה גדול כל כך. בסוף היה על אשתו ללכת ולשאול כלי עבודה מאחרים, ואפילו זה היה קשה בשל היחס ששרר כלפי בעלה. כיוון שהיו לפנייהם רק כמה שעות עד תחילת החג, הצליחו לבסוף להתקין סוכה רעועה ומינימלית ביותר. מששקעה השמש בין עצי היער, והרבנית הדליקה את נרות החג, מיהר רבי פינחס לבית הכנסת. הוא לא רצה להחמיץ את ההזדמנות להזמין אורח לסעודת החג, דבר המהווה חלק בלתי נפרד ממהות החג.

באותם ימים, אנשים שרצו להיות מזומנים לסעודה עמדו בירכתו בית הכנסת בתום התפילות. בעלי הבתים היו מזמינים אותם בדרכם החוצה ושמחו להגשים בקלות שכזו את מצוות הכנסת אורחים. למרבה הצער, לא עלה הדבר בנקל לרבי פינחס. אפילו האנשים שלא היה להם מקום לאכול ושהשתוקקו נואשות להזמנה לסוכה שבה יוכלו ליהנות מסעודת החג, סירבו להיענות להזמנתו בלי אף מחשבה נוספת. לבסוף באו על סיפוקם כל המבקשים להם מקום לסעוד בו וכל בעלי הבתים שרצו אורח – כולם, מלבד הצדיק, רבי פינחס. הוא עשה דרכו הביתה בלב כבד, עצוב ודי מזועזע נוכח ההבנה שאולי לעולם לא יהיה לו עוד אורח, אפילו לא לסעודת החג המיוחדת של ערב סוכות. אבוי, אף זה היה חלק ממחיר חירותו. זה היה שווה את המחיר הזה, לא?

רבי פינחס עצר בכניסה לסוכתו והחל לשיר את ההזמנה המסורתית לאושפיזין, אותם שבעה אורחים משמים המבקרים בכל סוכה יהודית. אף שלא רבים זוכים לראות ממש את האורחים הנעלים הללו, היה רבי פינחס ללא ספק אחד הנבחרים הבודדים שראה אותם מדי שנה. השנה הרים עיניו מעלה וראה את אברהם אבינו – האושפיז הראשון, האורח המכובד בערב סוכות – עומד מחוץ לדלת הסוכה ונשאר רחוק ממנה. קרא אליו רבי פינחס במצוקה: "אברהם אבינו! מדוע לא תיכנס לסוכתי? מהו חטאי?" השיב לו אברהם, "אני התגלמות החסד, אני משרת את אלוקים באמצעות מעשים של טוב-לב ונדיבות. הכנסת אורחים הייתה המומחיות שלי. לא אצטרף לשולחן שאין בו אורחים".

בלית ברירה התפלל רבי פינחס שהכל ישוב לקדמותו, ושהוא ימצא חן בעיני האנשים בדיוק כפי שהיה בעבר. שוב נענתה תפילתו. תוך זמן קצר צבאו שוב המוני אנשים אל דלתו וביקשו אצלו הדרכה, תמיכה, תפילה וברכות. הוא כבר לא יכול היה להקדיש את כל זמנו או אפילו את רובו ללימוד תורה, לתלפיות ולהגות. אך הודות לאורחו הקדוש בחג הסוכות, הדבר כבר לא נראה לו כבעיה גדולה.

ליומא דהילולא של הרה"ק רבי פינחס מקאריץ זיע"א

הרה"ק רבי פינחס מקאריץ זיע"א (יומא דהילולא י' אלול) היה מתלמידיו החשובים של הבעש"ט הקדוש זיע"א, היה מצדיקי ומנהיגי הדור בדורו. בתחילה כמעט ולא ידעו בני תקופתו על גדולתו, אך הוא לא הצר על כך, ולמעשה, הדבר התאים לו לגמרי. הוא העביר את ימיו ואת לילותיו בלימוד תורה, בתפילות ובעבודת ה', ואך לעתים נדירות הופרעה שלוותו. אך אז החלה השמועה להתפשט, אולי מפי שאר תלמידי הבעש"ט, שרבי פינחס הוא צדיק ומנהיג. אנשים החלו לבקרו על בסיס קבוע לבקש ממנו להתפלל עליהם ולתת להם את ברכתו. וככל שעזר להם, כך באו יותר ויותר. בתחילה באו עשרות יהודים ועם הזמן הפכו למאות ואלפי יהודים שבאו להתברך לישועות ורפואות, וכן לקבל הדרכה בעבודת ה' וכו'.

רבי פינחס חש כי משא כבד הוטל עליו. הוא חש שהוא כבר לא עובד את ה' כראוי, שכן כבר אין לו מספיק זמן ללמוד, להתפלל ולהגות בדברי תורה כפי שעליו לעשות. הוא לא ידע מה לעשות. הוא היה זקוק ליותר פרטיות ופחות הפרעות, אך כיצד יוכל לשלח מעליו תריסרים ואף מאות של בני אדם שחשו באמת ובתמים כי הוא יכול לעזור להם? כיצד יוכל לשכנעם ללכת למקום אחר, לאחרים הניחנים ביותר נכונות ויכולת ממנו עצמו? ואז עלה במוחו הרעיון להתפלל בעניין הזה לעזרה משמים. הוא יבקש מבורא העולם שאנשים לא יימשכו אליו וירצו בעזרתו, ויניחו לו, להקב"ה להפכו לבזוי ונתעב בעיני האחרים!

"צדיק גוזר והקב"ה מקיים". התפלל רבי פינחס – וכך היה. אנשים חדלו מלבקרו. לא זו בלבד, אלא שבפעמים שבהם הלך העירה, פגש בראשים מופנים הצידה וביחס צונן. לרבי פינחס לא היה איכפת כלל. למעשה, הוא שמח מאוד. הדפוס הישן שב על קדמותו, ורק לעתים נדירות הפריעו את שלוותו. ואז הגיעו הימים הנוראים של ראש השנה ויום כיפור, ואחריהם נותרו רק ארבעה ימים קצרים ועמוסים כדי להתכונן לחג הסוכות. בשנים הקודמות תמיד היו כמה תלמידי ישיבה או אנשים מן העיר המקומית ששמחו מאוד לעזור לרב להתקין את הסוכה שלו.

אך הפעם לא הגיעה אף נפש חיה. איש לא אהב אותו, ואיש לא חשב אפילו לעזור לו. כיוון שלא היה מוכשר בעניינים כאלה, לא ידע הרבי מה לעשות. לבסוף, מחוסר ברירה, נאלץ לשכור אדם לא-יהודי שיבנה את סוכתו. אך איש לא היו כל הכלים הדרושים, ורבי פינחס לא הצליח להשאיל כלים מאף

משל ונמשל

המלך בשדה – משל לחודש אלול

היה היה מלך גדול וחכם, שממשלתו היתה פרושה על מדינה רחבת ידיים. הוא היה מלך טוב, מסור לאזרחי מדינתו ודאג תמיד להיטיב את חייהם ולגרום להם אושר.

מלך זה פרסם פעם כרוז בו נאמר, כי כל אזרח שיש לו בקשה כלשהי, רשאי לבוא אליו לארמונו בכל עת שירצה. אולם האזרחים לא הרבו לבוא לארמון והמלך התפלא על כך מאד. לאחר מכן הבין כי עם כל ההקלות, עדיין לא כל כך קל לבני העם הפשוט להגיע אליו. מלבד זאת, הרי רוב העם גרים מחוץ לעיר הבירה וקשה להם להגיע לארמון ולשטוח בפני המלך את בקשותיהם.

בהתחשב עם כך, והרצון האמיתי של המלך להיטיב עם העם, החליט המלך לצאת אל העם. בליווי שריו ועבדיו, הוא יצא למסע על פני המדינה. הם ביקרו בכל עיר וכפר ושמעו את בקשות העם ומאווייו.

בכל מקום ומקום לשם הגיעה פמליית המלך, קיבל אותם העם בתרועת שמחה, כל מי שרצה, יכול היה לבוא לפני המלך, שהיה ידידותי מאד. לזה ויתר על מסים, לשני העניק מתנה נאה ואת האחרים שאל על שלומם ושלום משפחותיהם.

מאז נהג המלך לעשות כן מידי שנה בשנה. למשך ארבעים יום נטש את ארמונו ויצא אל העם, אזרחי ממלכתו. כולם ידעו שבימים אלה אפשר להשיג אצל המלך הכל. צריך רק לגשת אליו ולהגיש את הבקשה.

ארבעים הימים שבין ראש-חודש אלול ועד אחרי יום הכפורים, הם הימים המתאימים ביותר, בהם יכול יהודי להגיע אל מלך-מלכי המלכים, הקדוש ברוך הוא, שהוא אבינו שבשמים.

פרק זמן זה נקבע על ידו כימי תשובה והתקרבות אליו. הבה ננצל את הזמן.

עצתו המחוכמת של רבי פינחס מקאריץ

מסופר: בעיר קאריץ אשר באוקראינה, היה יהודי שהלשין על אחיו והסגירם לשלטונות. כל היהודים סבלו מאוד מאותו מוסר, אבל לא יכלו לעשות דבר כנגדו. פעם עבר אותו יהודי ליד חלון ביתו של הרה"ק רבי פינחס מקאריץ. הרבי קרא לו שיכנס פנימה וכשנכנס אמר רבי פינחס לאותו יהודי שהיה מהודר בלבשו ובמראהו: "יש לי בקשה אחת אליך, אבל אני רוצה שתבטיח לי מראש שתקיימה!" המוסר חשב בלבו: מן הסתם הוא יבקש שאפסיק למסור יהודים, ולכך לא אוכל להסכים. לא רק שזו פרנסתי, אלא שזה התענוג שלי בחיים. בכל זאת הוא הסכים לקחת את הסיכון. רבי פינחס אמר: "אני רואה שאתה יהודי מאד חשוב ומכובד. כדאי שתתחיל להניח תפילין של רבנו תם". באותה תקופה רק רבנים וצדיקים הניחו תפילין של רבנו תם, ואם יהודי רגיל הניחן הדבר נחשב כיוהרה. המוסר חיך וקיבל על עצמו להתחיל להניח מעתה תפילין של ר"ת. ולמרות שהקפיד להניחן, לא הפסיק למסור יהודים. כעבור זמן מה שוב עבר המוסר ליד ביתו של רבי פינחס הרבי הזמיני פנימה ואמר לו: "ברצוני לבקש משהו נוסף ותבטיח לי שתקיימו". המוסר הסכים שוב והרבי אמר לו: "אני רואה איך שאתה מתעלה בקודש, ואם תקבל על עצמך לטבול במקוה מדי בוקר, תתעלה שבעתיים".

"בסדר גמור", אמר המוסר וקיבל על עצמו ללכת בכל בוקר למקוה, ואחר כך הניח תפילין של רש"י ושל ר"ת, ובהמשך היום הלך ומסר יהודים כהרגלו. המצוות שקיים לא שינו את דרכו, והוא רק שמח מאד שהרבי כה מחשיבו ונותן לו משימות כה מיוחדות. באותם ימים היה סוחר יהודי, שנחשד בהעלמת מס מהמלכות, והמוסר היה צפוי להרוויח ממנו נתח שמן, אבל היה עליו לפעול באופן מידי. הוא רץ לפריץ להלשין על היהודי, אבל בדרך נזכר שעדיין לא טבל הבוקר במקוה. הוא עבר ליד נהר והחליט לקפוץ פנימה. תוך כדי ריצתו ירד לטבול ואחר כך התלבש במהירות, ולא שם לבו לכך שפאותיו הארוכות וכל זקנו רטובים לגמרי. הוא נכנס לבית הפריץ עם כל ה'תיק' מוכן להוכיח את אשמתו בן עמו. הפריץ ראה לפניו יהודי עם זקן ופיאות ארוכות נוטפים מים, וחשב שנטרפה עליו דעתו. הוא צעק "אל תבוא לכאן לעולמנו!", וגרשו מביתו בחרפה גדולה. ומכאן עד חזרתו בתשובה של היהודי המוסר הדרך היתה קצרה. וליהודים היתה הרווחה.

צ'ין אדם לחברו

לזכות אותך במצוה זה של חסד לילה אחד הגיע יהודי לבריסק, כל הבתים היו חשוכים והיכן ימצא מקום בו יוכל להניח את ראשו. דאגה נוספת קיננה במוחו, מחר ערב שבת והוא אינו יודע היכן ישבת את שבתו. פתאום ראה אלומת אור מאחד מבתי העיר, שמחה מלאה את לבו של ההלך אשר במשך כל עסוק היה בהתרמת כספים עבור אחת הדישבות המפורסמות, ודאי אמצא שם מקום ללון חשב בלבו.

דפק המשלח על פתחו של אותו בית מואר והנה לפניו לא אחר מאשר הרה"ק רבי יוסף זיע"א רב העיר וראש הישיבה. מה מעשיך בשעה זו? שאל רבי יוסף בר, מחפש אנכי מקום ללון, כל היום טובבתי בעיירה הסמוכה ובאין לי שם מכרים וגם בית הכנסת נעול, המשכתי את דרכי, ואמרתי בלבי אולי כאן בית הכנסת יהיה פתוח ואוכל להניח ראשי על אחד הספסלים. הכנס בבקשה, סעד את לבך ואחר כך תוכל לתת מרגוע לגופך העייף מיהר הרב להזמינו. האורח קיבל את ההזמנה ולא ארכה השעה והמשולח ישן שנת ישרים.

למחרת היום סובב המשולח בבתי העיירה כשהוא מצויד גם במכתב המלצה לתושבי העיר, המכתב עשה את שלו וכסף רב זרם לקופתה של הישיבה שלמענה אסף המשולח את הכספים. טרם כניסת השבת פנה רבי יוסף בר אליו ואמר שמא תוכל להלוות לי חמש פרוטות? בודאי רבי. בשמחה רבה הוציא המשולח מכיסו

הפרטי חמש פרוטות ונתן לרבי יוסף בר. חשב המשלח בלבו ודאי זקוק הרב לפרוטות ביום ראשון או במוצאי שבת וכדי שבשבת יהיה רגוע ביקש ממני זאת קודם השבת.

במוצ"ק ניגש רבי יוסף בר למשולח והחזיר לו את חמש הפרוטות. השתומם המשולח ושאל, ילמדני רבנו מפני מה היה זקוק כבודו לאותן הפרוטות כאשר כלל וכלל לא השתמש בהן. השיב לו הרב מבריסק, פשוט הדבר עד מאד, כבודו שוהה זמן רב בדרכים, נע ונד הוא ממקום למקום, וחושש אני כי זמן רב עבר עליו בלי שתגיע לידו מצות גמילות חסדים. והחסד חסר לאדם העושהו ונותנו לא פחות מאשר לאדם המקבלו, ולכן חפצתי לזכותך במצוה זה של חסד, ולכן בקשתי ממך את הלוואת חמשת הפרוטות.

יהי כבוד תלמידך חביב עליך כשלך מעשה בהרה"ק רבי איסר זלמן זיע"א, שישב במסיבת תלמידי חכמים ואחד הלומדים השמיע לפניו חידוש שחידש כביכול, אם כי החידוש מפורסם ונוכר באחד מספרי האחרונים, היה ר' איסר זלמן עומד על המשמר במשך כל הזמן, ועיניו פקוחות ומרמוזות לבל ינסה מישהו מהלומדים להזכיר את מקור הדברים שהלה השמיע, ואדרבה עמד הוסיף והרחיב את הדברים והסבירם ביתר הבנה והכל כדי שלא יראה בעלבוננו של בן תורה

תילולא דצדקיא

שבת קודש ו' אלול רבי יו"ט ליפמן העליר ב"ר נתן (תוי"ט - תי"ד) הרה"ק רבי יקותיאל יהודה ב"ר אלעזר ניסן (ייטב לב - תרמ"ג)

הרה"ק רבי יחזקאל סרנא ב"ר יעקב חיים (תשכ"ט)

יום ראשון ז' אלול

הרה"ק רבי מרדכי ב"ר יוסף מאוסטילא (תרל"ז)

יום שני ח' אלול

הרה"ק רבי אברהם שמשון מראשקוב ב"ר יעקב יוסף מפולנאה (תקנ"ט)

יום שלישי ט' אלול

דן בן יעקב משבטי י-ה (ב"א - שי"ח) הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין ב"ר יעקב (פרי צדיק - תר"ס)

יום רביעי י' אלול

הרה"ק רבי פינחס מקאריץ ב"ר אברהם אבא (תק"נ)

הרה"ק רבי יצחק מבוהוש ב"ר שלום יוסף מרוזין (תרנ"ו)

יום חמישי י"א אלול

הרה"ק רבי שלום יוסף מריון (תרי"א) הרה"ק רבי אברהם יעקב מסאדיגורא ב"ר ישראל מרוזין (תרמ"ג)

הרה"ק רבי זאב וואלף מסטריקוב ב"ר אברהם מטשעכינבו (תרנ"א)

יום שישי י"ב אלול

הרה"ק רבי שמחה בונים מפרשיטחא ב"ר צבי הירש (תקפ"ז)

הרה"ק רבי משה אליקים בריעה מקאוניץ ב"ר ישראל (באר משה - תקפ"ח)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצוה הלכות

מאת הרה"ג גליילא הכהן רביטוביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" רמזים יוסף חרשים על המצוות.

גלילת התורה (ד')

א) מותר לכבד אב ובנו, או שני אחים, שיעשה אחד ההגבהה, ואחד גלילה, במקום

שאינן קורין להם בשם, וגם אין עושין להם מי שבירך. (שו"ת אבני חפץ, סימן ט"ז, שערים המצוינים בהלכה, סימן כ"ג, ס"ק י')

ב) ובמקום שקורין בשם, או שעושין להם מי שבירך, בוודאי שאין לכבד אב ובן, או שני אחים בהגבהה וגלילה. (שו"ת משנה הלכות, חלק ג', סימן כ')

לזכות

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
לבריות גופא ונהורא מעליא
לאורך ימים ושנים טובות

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז